

Lag om färdtjänst

Intressanta kammarrättsdomar

maj 2018 – april 2019

Syn- och hörselnedsättning

KJO 2018-06-21, 3114-17

En 61-årig kvinna kunde gå två kilometer utan gånghjälpmedel. Hon reste med buss, men inte på egen hand. Vid mörker behövde hon hjälp till fordonet. Hon hade en avancerad ögon- och hörselsjukdom som var progressiv och med påtagligt inskränkta synfält på båda ögonen. Hon var beroende av rätt ljusförhållanden och bra vägunderlag, då hon inte såg ojämnheter, isfläckar eller hinder. Hon hade också svårt att uppfatta information. Kommunen avslog ansökan och förvaltningsrätten biföll inte hennes överklagande.

Kammarrätten anser att det saknas anledning att ifrågasätta de bedömningar som görs i ingivna intyg. Med hänsyn till hur kvinnans funktionshinder sammantaget påverkar henne bedömer kammarrätten att hon har väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationsmedel. Kammarrätten bifaller således överklagandet.

Synnedstättning

KJO 2018-06-21, 2637-17

En 45-årig kvinna saknade syn utanför 10 graders blickriktning, vilket enligt läkarintyg var som att betrakta omvärlden genom en bösspipa. Dessutom hade hon, där hon såg, en kraftig synnedstättning på båda ögonen (till knappt 30 procent). I dämpad belysning såg hon inte alls. Dessutom var hon bländningskänslig. Att förflytta sig på okänd mark var mycket svårt på grund av det kraftigt begränsade synfältet och den nedsatta centrala synskärpan. Kommunen avslog ansökan, och förvaltningsrätten avslog kvinnans överklagande.

Kammarrätten bedömer med hänsyn till vad som kommit fram om kvinnans synnedstättning och hur denna påverkar henne att hon har väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationsmedel. Överklagandet bifalls.

Gångsvårigheter – nytt läkarintyg

KGO 2018-06-27, 217-18

Regionen hade avslagit en 80-årig kvinnas ansökan om färdtjänst. Som skäl angavs att kvinnan inte hade sådana svårigheter som krävs och att det inte inkommit några vidimerade uppgifter från ansvarig läkare.

Kvinnan överklagade och ingav ett läkarintyg till förvaltningsrätten, daterat dagen efter regionens beslut. Förvaltningsrätten avslog överklagandet.

Kammarrätten hänvisar till nytt läkarintyg, som kvinnan gett in direkt till kammarrätten, där det anges att kvinnans funktion har försämrats och att hon numera är beroende av rollator och har en gångförmåga på ungefär 40 meter innan hon behöver vila och inte klarar att gå i trappor. Enligt kammarrättens mening visar det senast utfärdade läkarintyget att kvinnan har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand. Överklagandet bifalls.

Gångsvårigheter – nya läkarintyg

KSU 2018-07-16, 189-18

En 61-årig kvinna hade ansökt om färdtjänst och i samtal med regionen uppgett att hon med rollator kunde gå till en affär 400 m tur och retur. Läkarintyg angav 200 m. Ansökan avslogs. Beslutet överklagades och förvaltningsrätten biföll överklagandet. Regionen överklagade till kammarrätten.

I kammarrätten hävdade kvinnan att hennes hälsotillstånd nu försämrats ytterligare. Hon åberopade läkarintyg daterat den 14 september 2017 (2 dagar efter regionens beslut) samt två läkarintyg daterade den 12 januari respektive den 27 februari 2018.

Kammarrätten uppger att utgångspunkten för rättens prövning är de förhållanden som förelåg vid tidpunkten för det överklagade beslutet 12 september 2017.

Kvinnan har inte visat att hon har sådana väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel som krävs för att färdtjänst ska kunna beviljas. Regionens överklagande bifalls.

Social fobi

KGO 2018-08-27, 704-18

Kommunen hade avslagit en 38-årig mans ansökan om färdtjänst med motiveringen att han förflyttade sig självständigt genom att promenera eller cykla inom kommunen och även till närliggande kommuner.

Mannen hade social fobi och också en tendens att vantolka eller övertolka sinnesintryck. Upplevelserna var tillräckligt obehagliga för att få honom att helt avstå från att resa med allmänna kommunikationer. Enligt läkar- och kuratorsintyg kunde han inte resa med sådana färdmedel. Därför använde han endast cykel även vid längre förflyttningar.

Förvaltningsrätten biföll mannens överklagande. Kommunen överklagade domen.

Kammarrätten finner att mannen väljer att cykla i stället för att resa med buss och tåg för att undvika ångest och obehag som utlöses på grund av hans funktionshinder. Mannen får därmed anses ha sådana väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationer som berättigar till färdtjänsttillstånd.

Kommunens överklagande avslås således.

Ansökan om extra tilldelning av resor

KST 2018-10-03, 4333-18

Landstinget hade avslagit en 73-årig mans ansökan om extra tilldelning av resor för att kunna fullfölja sina uppdrag att leda två studiecirkelar. Han ansåg att det var fråga om åldersdiskriminering och att uppdragen var viktiga för honom. Beslutet överklagades till förvaltningsrätten, som avlog överklagandet. Mannen överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten finner att det framgår att mannen är cirkel- och kursledare och har arvode uppdragen. Han anser att den extra tilldelningen avser resor till arbete. Kammarrätten anser dock mot bakgrund av karaktären på uppdragen att resorna inte kan anses vara nödvändiga för hans dagliga livsföring. Även om ändamålet med resorna är att han ska kunna leda studiecirkelarna kan de inte jämföras med resor till arbete. Resorna kan därför inte anses väsentliga i den mening som avses i 9 § lagen om färdtjänst. Överklagandet avslås.

Liggande transport

KSU 2018-10-25, 2131-18

Regionen hade beviljat en 58-årig kvinna färdtjänst men avslagit ansökan om liggande transport med motiveringen att det inte finns någon skyldighet att tillhandahålla en så långtgående individuell anpassning. Kvinnan överklagade och förvaltningsrätten biföll överklagandet. Regionen överklagade till kammarrätten.

I kammarrätten hänvisade regionen bl a till två förvaltningsrättsdomar, att det inte finns någon skyldighet att tillhandahålla liggande transport, att båda domarna granskats av kammarrätten och inte fått prövningstillstånd, den ena även av HFD som inte heller meddelat prövningstillstånd.

Kammarrätten finner att färdtjänstlagen inte medför någon skyldighet att tillhandahålla några större individuella anpassningar, även om det leder till att en tillståndsberättigad person inte kan använda färdtjänsten. Kammarrätten anser, till skillnad från förvaltningsrätten, att föreskrift om liggande transport utgör en så långtgående individuell anpassning att den går utöver de skyldigheter som följer av färdtjänstlagen. Regionens överklagande bifalls alltså.

Extra tilldelning av resor till daglig verksamhet (Bild 1)

KST 2019-02-04, 6218-18

Landstinget hade avslagit en 42-årig mans ansökan om extra tilldelning av resor. Mannen överklagade beslutet.

I förvaltningsrätten angav landstinget att genom avtal mellan landstinget och Stockholms läns kommuner har landstinget tagit över kommunernas färdtjänstverksamhet men att resor som är föranledda av kommunernas beslut är undantagna och därmed alltjämt en kommunal fråga. Avtalet bifogades.

Extra tilldelning av resor till daglig verksamhet (Bild 2)

KST 2019-02-04, 6218-18

Förvaltningsrätten åberopade förarbetena till färdtjänstlagen där det bl a angavs följande: "När det i den följande lagtexten talas om att en kommun överlåtit sina uppgifter enligt denna lag till en trafikhuvudman, menas att kommunen överlåtit samtliga uppgifter enligt lagen."

Enligt förvaltningsrätten kan avtalet inte innebära att kommunerna endast ska anses ha överlåtit delar av sina uppgifter enligt färdtjänstlagen och att kommunerna för vissa resor skulle ha kvar ansvaret för färdtjänst. Domstolen anser att kommunerna genom avtalet får anses ha överlåtit samtliga uppgifter enligt lagen om färdtjänst till landstinget.

Förvaltningsrätten åberopade vidare Färdtjänsthandboken (s. 156) där det bl a framgår följande: Färdtjänstberättigades resor till och från daglig verksamhet och dagverksamhet betraktas som enskilda resor och ska normalt ske med färdtjänst.

Extra tilldelning av resor till daglig verksamhet (Bild 3)

KST 2019-02-04, 6218-18

Förvaltningsrätten konstaterar att resor till dagverksamhet är av sådan väsentlig karaktär att de endast får begränsas till antalet om det finns synnerliga skäl. Några sådana synnerliga skäl har inte framkommit. Det har inte heller framkommit att de aktuella resorna av någon annan anledning bekostas av det allmänna. Domstolen anser därmed att landstinget inte haft fog för att avslå mannens ansökan. Överklagandet bifalls.

Extra tilldelning av resor till daglig verksamhet (Bild 4)

KST 2019-02-04, 6218-18

I kammarrätten hävdade landstinget att även om den kommunalrättsliga skyldigheten att anordna färdtjänst genom färdtjänstavtalet har övergått till Stockholms läns landsting hindrar det inte att kommuner genom avtalet ansvarar för vissa uppgifter, exempelvis att kommunerna har ett fortsatt ansvar att utföra vissa resor, bl.a. till och från daglig verksamhet enligt LSS. Det finns inga legala hinder mot en sådan ansvarsfördelning.

Vad landstinget anfört och vad som i övrigt framgår av handlingarna ger inte kammarrätten anledning att göra någon annan bedömning än den som förvaltningsrätten gjort. Landstingets överklagande avslås.

Återkallelse av färdtjänstillstånd

KGO 2019-02-15, 73-19

Regionen hade beslutat återkalla en 74-årig kvinnas färdtjänstillstånd pga att hon vid upprepade tillfällen ansågs ha gjort sig skyldig till allvarliga överträdelser av föreskrifter och villkor för färdtjänsten, trots flera muntliga och skriftliga tillsägelser. Regionen bedömde att det var ett återkommande mönster att bomma eller avboka resor. Beslutet överklagades.

Regionen hade genomfört en omfattande utredning och dokumentation varav bl a framgår att kvinnan bokat 911 resor under perioden 2017-11-01 – 2018-04-30, av vilka 108 bommats och ytterligare 153 avbokats. Det framgår också att flera chaufförer fått motta personliga kränkningar av kvinnan.

I förvaltningsrätten uppgav kvinnan bl a att många bomturer beror på att vissa chaufförer vägrar att köra henne och att chaufförerna är ”styggas”. Förvaltningsrätten avslog överklagandet.

Kvinnan överklagade till kammarrätten som i en mycket kortfattad dom skriver att kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten. Överklagandet avslås.

Förkortad restid

KJO 2019-02-27, 3511-18

Kommunen hade avslagit en 86-årig kvinnas ansökan om förkortad restid, då det inte framkommit tillräckliga skäl för att hon inte skulle klara av att samåka. Kvinnan överklagade.

I förvaltningsrätten uppgav kvinnan att hon kan samåka med andra men har svårt att åka längre stunder där det sker många stopp. Förvaltningsrätten fann att förkortad restid var en förutsättning för att hon skulle kunna utnyttja sitt färdtjänsttillstånd och biföll överklagandet och kvinnan förklarades berättigad till villkor om kort restid, max 20 minuter.

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bl a att det var anmärkningsvärt att förvaltningsrätten beslutat att resorna inte får överstiga 20 minuter. Detta gör att hon inte kan resa eftersom körtiden aldrig kan garanteras bli mindre än 20 minuter, inte ens med ensamåkning. Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom på så sätt att kvinnan förklaras berättigad till villkor om förkortad omvägstid utan maximal restid.

Särskilda förmåner

KJO 2019-02-27, 3220-18

Kommunen hade avslagit en 55-årig kvinnas ansökan om särskilda förmåner i form av personbil, förkortad omvägstid och framsätesplacering då det inte framkommit tillräckliga skäl för ensamåkning eller att hon hade sådana svårigheter som krävs för att få framsätesplacering eller resor i liten bil.

Beslutet överklagades och i förvaltningsrätten uppgav kvinnan bl a att hon under flera år haft de villkoren för färdtjänståkning och att ingenting hade förändrats.

Förvaltningsrätten avslog överklagandet. Kvinnan överklagade till kammarrätten.

I kammarrätten hävdade kvinnan bl a att det påverkade hennes smärta negativt att åka i specialfordon då de kränger och gungar mer än vad en personbil gör och att anledningen till placering i framsätet är hennes smärtor som ökar om hon tvingas trängas med andra människor. Hon uppgav också behov av kort omvägstid pga behov av akut tillgång till toalett. Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom endast på så sätt att kvinnan har rätt till särskilt villkor i form av förkortad omvägstid. I övrigt avslås överklagandet.

Ensamåkning

KJO 2019-03-27, 3004-18

Kommunen hade avslagit en 37-årig mans ansökan om ensamåkning och liten bil, då det inte kommit fram tillräckliga skäl för att han inte skulle kunna samåka och då det var högst olämpligt att han reste ensam pga bristande impuls kontroll och utåtagerande beteende. Han kunde även spontant klä av sig naken. Liten bil beviljas endast när det är helt omöjligt att resa med specialfordon. Så var inte fallet. Mannen överklagade till förvaltningsrätten som inte ändrade beslutet. Domen överklagades till kammarrätten, men endast vad gäller ensamåkning.

I kammarrätten hävdade mannen att det är oskäligt att han ska resa med andra pga oförutsägbarheten i resans längd och den stress som samåkning innebär. Hans rutiner raderas, vilket är extremt påfrestande pga hans grava utvecklingsstörning. Hans mående har försämrats kraftigt pga samåkningen. Han har kunnat åka ensam sedan han var drygt 20 år.

Kammarrätten bifaller överklagandet, då ensamåkning är en förutsättning för att mannen ska kunna utnyttja sitt färdtjänstillstånd så som det är avsett.

Väsentliga svårigheter?

KST 2019-04-08, 8732-18

Landstinget hade avslagit en 81-årig kvinnas ansökan om färdtjänst då hon inte ansågs uppfylla färdtjänstlagens krav. Kvinnan överklagade. Förvaltningsrätten ansåg att uppgifterna i kommunens utredning och läkarintyget visade att kvinnan hade sådana väsentliga svårigheter som krävs för att beviljas tillstånd. Att hon gjorde flera resor med den allmänna kollektivtrafiken per månad ändrade inte denna bedömning, eftersom hon inte klarade resorna på egen hand.

Landstinget överklagade domen och anförde i kammarrätten bl a att det av läkarintyg framgick att hon hade svårt att ta sig fram med allmänna kommunikationer utan levande stöd men inte hur hennes förmåga skulle påverkas av hjälpmedel och att hon, trots sina svårigheter, valt att resa med olika färdmedel i inte ringa omfattning.

Kammarrätten anser att det inte finns tillräckligt stöd för att kvinnan har sådana väsentliga svårigheter som krävs för att beviljas färdtjänst. Landstingets överklagande bifalls således.

”Arbetsresor” (= lägre egenavgift)

KJO 2019-04-24, 1285-18

Kommunen hade avslagit en 27-årig gravt synskadad kvinnas ansökan om ”arbetsresor” (= egenavgift motsvarande periodkort vid bussresor), då ”arbetsresor” enligt kommunens riktlinjer beviljas endast inom kommunens färdtjänstområde, den egna kommunen och angränsande kommuner. Arbetsplatsen var belägen utanför färdtjänstområdet. Kvinnan hade dock beviljats färdtjänst till ordinarie färdtjänsttaxa. Kvinnan ansågs dessutom kunna åka buss med ett byte, vid behov med hjälp av stationsledsagning. Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet, bl a med motiveringen att resan kunde göras med buss och eventuell stationsledsagning. Kvinnan överklagade till kammarrätten.

I kammarrätten yrkade kvinnan att hon skulle beviljas ”arbetsresor” och att det var orimligt att hon skulle behöva åka buss och dessutom byta buss. Hon ansåg det också märkligt att hon skulle få åka bil hela vägen om hon betalade full avgift och att kommunen ska behandla sina invånare lika även när det gäller resa till arbete.

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten och avslår överklagandet samt tillägger att frågan om avgift inte kan prövas i denna ordning.

Ändring av överklagat beslut

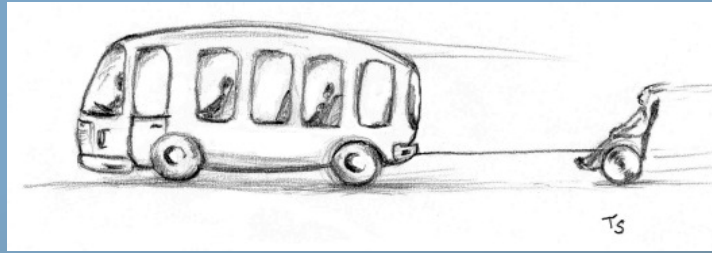
KST 2019-04-26, 2382-19

Regionen hade avslagit en 59-årig mans ansökan om färdtjänst. Mannen överklagade och yrkade att han skulle beviljas tillstånd i enlighet med sin ansökan. Efter att mannen överklagat hade regionen omprövat sitt beslut och beviljat mannen färdtjänst med anvisat fordon och med placering i framsätet.

Förvaltningsrätten fann att det var visat att mannen nu beviljats tillstånd enligt ansökan och avskrev därför målet. Mannen överklagade till kammarrätten.

I kammarrätten yrkade mannen att han skulle beviljas specialfordon.

Kammarrätten finner att det framgick att mannen ansökt om specialfordon. Regionen hade avslagit detta. Då ändringsbeslutet innebar ett delvis avslag borde förvaltningsrätten ha prövat mannens rätt till specialfordon. Genom att skriva av målet har detta inte prövats av förvaltningsrätten. Förvaltningsrättens beslut ska därför upphävas och målet visas åter till förvaltningsrätten för ny prövning.

Lag om riksfärdtjänst

Intressanta kammarrättsdomar

maj 2018 – april 2019

Anslutningsresor till och från allmänna kommunikationer

KST 2018-06-18, 5679-18

Kommunen hade beviljat en 40-årig kvinna riksfärdtjänst med tåg men avslagit anslutningsresor till och från resmålet inom resmålets kommun. Kvinnan hänvisades till färdtjänsten för dessa resor eller att själv ombesörja dem. Kvinnan överklagade beslutet. Förvaltningsrätten avlog överklagandet.

Kvinnan överklagade till kammarrätten. Hon uppgav bl a att hon inte kunde resa med färdtjänst i annan kommun eftersom hennes utomlänsbiljetter var slut.

Kammarrätten finner att om anslutningsresor kan genomföras med färdtjänst ska inte riksfärdtjänst beviljas för dessa resor. Men eftersom kvinnans utomlänsbiljetter var slut bekostas de aktuella resorna inte av det allmänna. Därmed är förutsättningarna uppfyllda för att bevilja kvinnan tillstånd till riksfärdtjänst för anslutningsresorna. Hon beviljas riksfärdtjänst för två resor tur och retur mellan tågstationen och det egentliga resmålet inom samma kommun.

Färdsätt

KJO 2018-10-23, 2319-18

Kommunen hade beviljat en 87-årig kvinna riksfärdtjänst med tåg och ledsagare tur och retur från hemmet till sommarboende, men avslagit resa med taxi hela vägen. Kvinnan hade tidigare beviljats taxi eftersom det då varit fråga om flera tågbyten, nu bara ett. Anslutningsresor kunde göras med färdtjänst. Kvinnan överklagade beslutet och förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kommunen överklagade till kammarrätten och angav att kvinnan hade uppgett att anledningen till att hon inte kunde åka tåg var att hon hade för mycket packning, inte kunde ordna någon ledsagare samt att hon ville åka bil. Kommunen ansåg att dessa skäl inte utgjorde godtagbara skäl att bevilja resa med taxi.

Kammarrätten anser att det inte framkommit annat än att aktuell resa kan genomföras med tåg, om en ledsagare är behjälplig vid byte m.m. Kommunens överklagandet bifalls.

Färdsätt

KJO 2018-10-23, 1986-18

Landstinget hade beviljat en 63-årig man generellt tillstånd för resor tur och retur mellan bostaden och resmålet med allmänna kommunikationer.

Anslutningsresor beviljades med specialfordon. Ledsagare beviljades för hela resan. Ansökan om specialfordon hela vägen avslogs. Mannen överklagade. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Landstinget överklagade till kammarrätten och hävdade bl a att mannen inte skulle få mindre olägenheter om resan företas med specialfordon hela vägen.

Enligt kammarrättens bedömning medför inte de olika svårigheter som beskrivs att den av landstinget beviljade resan inte kan genomföras på rimliga villkor. Att mannen är orolig inför en sådan resa och att det finns svårighet att få tag i en ledsagare föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet bifalls.

Färdsätt

KJO 2018-12-06, 2021-18

Kommunen hade beviljat en 68-årig man riksfärdtjänst i form av allmänna kommunikationer med ledsagare samt avslagit ansökan om rampfordon. Mannen överklagade. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kommunen överklagade till kammarrätten och hävdade att det inte fanns hinder för mannen att genomföra resan som beslutats. Att mannen behövde sin elrullstol för vistelsen vid resmålet berättigade inte till riksfärdtjänst med rampfordon

Kammarrätten konstaterar att vid prövningen är utgångspunkten att enbart behov hänförliga till själva resan kan beaktas, och således inte ett eventuellt behov av elrullstol väl framme vid resmålet. Det har inte framkommit annat än att mannen kan använda sin manuella rullstol och med hjälp av ledsagare företa resan i enlighet med kommunens beslut. Han har därför inte rätt till riksfärdtjänst med rampfordon. Kommunens överklagande bifalls.